

Literatura un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1946. G.

27. DECEMBRĪ

Nr. 52 (102)

MĀKSLAS DARBINIEKU UZDEVUMI VĒLĒŠANU KAMPAŅĀ

(LK(b)P CK sekretara b. A. Pelšes Mākslas darbinieku arodbiedrības
2. Plenumā teiktās runas saīsināts atrežerējums)

Biedri! Tuvojas mūsu republikas Augstākās Padomes vēlēšanām ir liela nozīme mūsu tautas, mūsu republikas dzīvē. Tajās plašas darba laju masas pārbaudis bolševiku partijas, padomju varas darbu, pārbaudis, cik ciešas salutes ir starp bolševistisko partiju un masām, cik pareizi tā vadījusi masas, kā viņa aizstāvējusi latviešu tautas intereses.

Priekšā stāvotās Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanās darba lauds demonstrē savu uzticību Lenīna-Stalīna partijai, partijai, kas izveda latviešu tautu un visas Padomju Savienības tautas cauri visām grūtībām un sagādāja tai uzvaru Lielajā Tēvijas karā.

Priekšā stāvotām vēlēšanām milzu politiskā nozīme tieši tagad, pēc otrā pasaules kara beigām, kad pasaules tautu dzīvē notikušas lielas pārmaiņas. Miljoni cilvēku raugās, kas notiek mūsu padomju valstī, kas notiek jaunajās padomju republikās. Mūsu draugi priečas par mūsu panākumiem, bet mūsu ienaidnieki izmanto vismazāko trūkumu un klūmi, lai nozākātu padomju valstī, lai rastu lemeslus Padomju Savienības un padomju darba metožu diskreditāciju. Tāpēc visam, kas notiek padomju republiku un padomju tautu dzīvē, ir liela vispārēja politiska nozīme.

Mūsu uzdevums rūpēties un panākt, lai vēlēšanas mūsu republikā notiktu tā, ka nevienam nebūtu iesemes pārnest mūsu valstī; vēlēšanas jāorganizē tā, lai visu pasaules valstu darba lauds varētu priečas par padomju tautu vienību, kuras komunistiskās partijas vadībā droši solo pa socialisma ceļniecības ceļu.

Kāds darbs mums veicams priekšā stāvotās vēlēšanā?

Mūsu zemē patlaban vērojams liels darba pācelums, mums ir lieli sasniegumi daudzās un dažādās tautas saimniecības nozarēs. Sie sasniegumi jūtāmi uz katru sojā.

Mūsu republikas galvaspilsētas Rīgas užņēmumi visumā jau izpildiši šī gada ražošanas plānus un apņemas savu užņēmumu piecu gadu plānus veikt četras gados. Tā ir joti raksturiga padomju tautu ipašība, kurā pasašas uz savu iniciatīvu cenšas vienmēr ātrāk izpildīt visas tās saistības, kādas tai uzlikusi valsts. Tas tikai liecina to, ka padomju varas apstākļos tauta apzinās sevi par savas valsts patieso saimnieku un pieļiek visas pūles, lai varētu ātrāk virzīties uz priekšu, lai ievērojami straujāki kļūtu visas dzīves tempi.

Mums ir ievērojami sasniegumi lauksmniecībā. Pirms termiņa izpildītās maizes sagādes plāns. Virs plāna nodots 700.000 pudu labības. Patlaban notiek maizes iepirkšanas kampaņa, kurā mums jāveic sekmīgi, lai, ievērojot neretu Padomju Savienības austrumu apgabalošanu, mēs šogad varētu iztikt bez kaimiņu republiku palidzības, bez tās palidzības, kādu mēs saņēmām pagājušā gadā. Darba zemnieki aktīvi atsauca mūsu aicinājumam.

Arī kulturas dzīves laukā mums ir ievērojami sasniegumi, kurus jūs jauzināt. Darbojas teatri, kas šogad sniedza daudzu jaunu lugu iestudējumus. Mūsu tautas rakstniekiem Andrejam Upītim un dziedātājai Elfridai Pakulei piešķirti Stalīna premijas laureatu nosaukumi. Nesen organizēta Zinātnu Akademija arvien vairāk paplašinās savu darbu un izvēršas par vienu no ievērojamākiem kulturas centriem mūsu republikai.

Visos tautas masu slāņos jutama visdzīvākā interese par politiku, vērojama visstādīkā politiskā aktivitāte. Patlaban notiek vēlēšanu komisiju vēlēšanas, un desmit tūkstoši darba laju apspriež to cilvēku kandidaturas, kam varētu uzticīt vēlēšanu organizēšanu, kas sekotu, lai netiku pārkāpta PSR Savienības un Latvijas PSR Konstitūcijas noteiktā kārtība.

Sakarā ar to gribas jautāt, vai mūsu mākslas darbinieki iet kopsoli ar tautu, kura dienendienā apliecinā savu politisko aktivitāti, ceļot darba ražību, it-

ipaši vēlēšanu sagatavošanas laikā. Visumā jāsaka — jā, mākslas darbinieki iet kopsoli ar darba laju masām. To apliecinā teatrā darbs, kas snieguši daudzus jaunus iestudējumus, to apliecinā mākslas darbinieki, kas iestiegušies socialistiskajā sacensībā, to apliecinā mūsu literatura un muzika, kurās jūtāmi jauni, kaut arī vēl ne visai droši motivi. Mākslas darbinieki cenšas iet kopsoli ar mūsu tautu, izteiktās jūtas, kādas patlaban pārdzivo tautas masas.

Mākslas darbinieki cenšas iet progresu ceļu, bet daži no viņiem šai ceļā klūp, un tad mēs satiekamies ar negatīvām parādībām. Visas tautas varejnā darba simfonijā brīziem ielaužas motivi kas ir asā pretrunā ar mūsu socialistisko, padomju garu. Sādus motivu nav daudz, bet tie ir nepatikami, tie traucē darbu, traucē mums virzīties uz priekšu. Tie visātrākajā laikā jāiznīdē, lai mūsu attīstības ceļā nebūtu nekādu kavējķu.

Mākslas darbinieki daļā vēl dzīvo uzskats, ka nodarboties ar politiku nav viņu dārišana. Par nozīmēšanu ir gadījumi, ka daži cilvēki, tieši tie, kas uzsvēr, ka viņi ar politiku nenodarbojas un tā nav viņu dārišana, tieši šie cilvēki kļūsībā lamā padomju valstī, kļūsībā izplatītā padomju valstij naidīgas baumas un iestībā paši apgāz apgalvojumu, ka viņi ar politiku nenodarbojas. Dažreiz, kad tuvojas tādas dienas kā 18. novembris u. c., mākslas darbinieki vidū dzīrdamas «nevainīgas» valodas, vai nesarakot kādu koncertu un tml. Visu to viņi izsaka «nevainīgi», bet ar tādu pieskaņu, it kā mēs nezinātu, ko nozīmē 18. novembris latviešu tautas dzīvē, kad latviešu tautai ar vācu durķu palidzību tika uzspiesta buržuaziski nacionāla vara. Mūsu tautai nav nekāda iesemes vienīt šo dienu.

Lūk, vēl viens ass moments, kas liecina par šo «nepolitiku» noteiktu politisku darbību. Kāds muzikas skolas pasniedzējs savās muzikas stundās ari kritizē padomju varu un jūsmo par Ulmaņa fašistiskās diktatūras laikiem. Savām skolniecēm viņš saka: «Man zēl jūsu, meitenes. Vai tā ir kultura un māksla, ko jūs te redzat? Ulmaņa laikos, tad gan bija labi, tad varēja braukt uz ārzemēm un redzēt istu mākslu un kulturu, tad varēja labi apģērbties un labi pāstē.»

Ja tādam «audzinātājam» uzprasa: — Kādi jūsu politiski uzskati? — viņš atbildē: — Es ar politiku nenodarbojos. Bet savā ikdienas darbā viņš reaģē noteiktu politisku liniju un pats nemana, ka ar šādiem vārdiem viņš apmēram savas tautas kulturu un mākslu, un, runājot, ka agrāk varēja aizbraukt uz ārzemēm un tur ieraudzīt istu kulturu, apgalvo, ka uz vietas, Latvijā, nekādas kulturas nebija. Tādā kārtā šāds runātājs noliedz latviešu tautas kulturu un mākslu.

Sakarā ar šo faktu man nāk prātā kāds gadījums, 1919. gadā kādā Rīgas restoranā es satikos ar viesmili, kas, pasniedzot man pusdienu, sāka jūsmot par senajiem labajiem laikiem: tad gan tās bijusi laba dzīve, bijusi kultura, varējis labi apģērbties un pāstē. Es jāutāju: — Jūs, acīmredzami, bijāt joti bagāts cilvēks? — bet viņš atbildēja: — Ne, es nebiju bagāts, es kalpoju par sūlāni pie kāda barona.

Sis cilvēks, dzivodams kā sūlānis, savu kunga dzīvi uzskaņāja par savu. Līdzīga sūlāja lomā nokļūst ari tie mūsu mākslas darbinieki, kas, atcerēdamies, cik labi dzīvoja viņu kungi, mēģinā pierādīt, ka tā bijusi viņu pašu dzīve.

Šī pati parādība novērojama ari tēlojotās mākslas darbinieku vidū. Nē, man gadijās redzēt ilustrācijas kāda pazīstama rakstnieka romanam. Romāna autors savā darbā parāda vīrnīti, ka tautas vietus nemūtu pozitīvu tipu, centīties parādīt daudzas socialas problemas. Ilustrators darba lauds zīmē kropjaini un pretīgi, bet bagāto aprīnētā pārstāvju idealizē, zīmē skaisti. Romāna autors tautas pārstāvju tēlo pozitīvi, bet ilustrators to neredz. Tas nav nekas cits kā mēģinājums iz-

Padomju Latvijas zemnieki!
Balsojiet par komunistu un bezpartijisko bloka kandidātiem!

M. Karpenko zīmētais vēlēšanu plakats

Anatols Imermanis

Lielais plāns

Ir lielu mērķu mirdzums mūsu ceļam. Tas vada mūs kā kuģus bākas ziba. Mēs lepnas jaunceltnes uz drupām ceļam, Un motoriem liek dunēt mūsu gribu.

*Mums vētras spars
Un klinšu stiprums rados.
Mēs lielo plānu
Veiksim četros gados.*

*Rauj kārgums Daugavu no dziļas snaudas,
Griež ūdens turbinas ar mīlā rokām.
Tas tūkstoš rūpniecībā dos gana jaudas,
Tas visu zemi ieslēgs spuldžu tokā.*

*Kā karsta šarts
Plūst strāva vara vados.
Mēs lielo plānu
Veiksim četros gados.*

*Var apņēmību liepājnieku sejas.
Var martenkrāšņu blāzmu tālu vērot.
Un «Sarkanajā Metalurgā» lejas
Kā nebeidzama straume dzirkstošā tērauds.*

*Bez mitas cēlnis
Krāsnīm dzelzī pados.
Mēs lielo plānu
Veiksim četros gados.*

*Verd balta speltī kvēlā stikla java,
Slid caurspīdīgās loksnes plūsmā straujā,
Virs «Sarkandaugavas» mīrīz spoža slava.
Par piecgadi iet «Veja» laudis kaujā.*

*Ikviens šim mērķim
Visus spēkus atdos.
Mēs lielo plānu
Veiksim četros gados.*

Kulturas un izglītības darbinieku republikaniskā sanāksme

Pagājušās nedēļas beigās Rīgā notika kulturas un izglītības iestāžu darbinieku republikaniskā sanāksme. Ar referatu par kulturas un izglītības darbinieku uzdevumiem Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanās kompanā sākās iestāžās pārādības kā idejiski tukša, pat kaitīga repertuāra izvēlēšanās māksliniekkās pārādības kolektīvam, vai padomju cilvēka tēla kropjošana un karīkēšana pārādības pulciņu inscenējumos.

Referents uzsvēra, ka darbs vēlēšanu kampaņā cieši jāsaista ar piecgades plāna propagandēšanu un iztīrāšanu. Kulturas un izglītības iestāžu tikls mūsu republikā ir plašs un daudzveidīgs. Iekārtots 450 tautasnamu, 517 biblioteku, 11 muzeju, darbojas 2000 dažādu māksliniekkās pārādības pulciņu ar 34.000 dalībnieku un 172 lektoriem. Šīs spēka lietpratīgi jāiesaista vēlēšanu kampaņā.

Nopietns pārbaudījums kulturas un izglītības iestāžu darbinieku ideoloģiskajai gatavībai un sabiedriskajai aktīvitatei bija PSRS Augstākās Padomes vēlēšanas šāgāda 10. februāri. Jādzīst, ka pārbaudījums izturēts sekmīgi. Vēlētājiem sniegti māksliniekkās pārādības pulciņu priekšnesumi, rīkotas dažādās izstādes, organizētas aģitbrigādes u. t. t. Daudzos lauku centros tauzānam spēja krieti nostiprināt savu autoritatītē.

Bet pēc vēlēšanām šo aktivitātes kāpinājumu daudzās vietām nomainīja ziņā atlplūdi. Starp aprīnējumiem, kuros politiskais masu darbs sevišķi strauji slīdēja lejup, pirmkārt, atzīmējams Kuldīgas un Viļakas aprīnējums.

Referents minēja konkretus piemērus, kas pārādīja, ka daudzus kulturas namos pieļauj nekārtība un nolaidība. Par šo stāvokli pirmā kārtā atbildīga Kulturas un izglītības iestāžu komiteja, kas pārāk maz rūpējusies, lai visi

kulturas darbinieki, it sevišķi pagastos un mazajās pilsētās, pārkārtotu savu darbu saskaņā ar VK(b)P CK vēsturiskajiem lēmumiem mākslas jautājumos. Tikai tad, kad minētajos lēmumos izteiktais prasības iesaknēs visās kulturas darba nozarēs, izzudis tādas pārādības kā idejiski tukša, pat kaitīga repertuāra izvēlēšanās māksliniekkās pārādības kolektīvam, vai kultūras pulciņu inscenējumiem.

Referata noslēgumā runātājs sniedza plānas praktiskus norādījumus kulturas un izglītības iestāžu darba uzlabošanai, lai Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņā šīs iestādes spētu godam pildīt savus atbildīgos uzdevumus.

Debatēs piedalījās aprīnējumi kulturas un izglītības nodalā vadītāji. Daudzās runās praktiskus norādījumus kulturas un izglītības iestāžu darba galvenos trūkumus. Asa kritīka vērās pret Kulturas un izglītības iestāžu komiteju, kas savām nodalām snieguši pārāk maz praktiskas palidzības, nav rūpējusies par savu darbinieku lietīšķu instruēšanu, loti kūtri centūties norādītās materialās grūtības. Tāpēc sanāksme varēja gan konstatēt, ka kulturas un izglītības iestādes visumā jau iesaistījušās vēlēšanu kampaņā, bet šīs darbs nav pietiekami dzīvīgi un plaši izversts.

Jādara viss iespējamais, lai konstatētos trūkumus vistuvākajā laikā noverst, lai, izmantojot pagājušās vēlēšanās gūto pieredzi, kulturas un izglītības iestādes Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņu spētu saistīt ar plašu darba laužu masu politiskās un sabiedriskās aktivitātēs pacēlējumiem.

A. B.

VALSTS DAILES TEATRA 25 GADU JUBILEJA

S. g. decembra beigās LPSR Valsts Dailes teatris atzīmēs savu 25 gadu jubileju.

Jubilejas sarīkojumi notiks 29., 30. un 31. decembrī. 29. un 31. decembrī plkst. 19.30 notiks Tautas dzejnieka J. Raiņa varondramas «Uguns un naķsts» pirmizrādes; 30. decembrī, plkst. 19.00, svētku akts.

Jubilejā aicināti piedalīties Maskavas, Leņingradas un visu brālīgo pārādību republiku ievērojamāko skatuves mākslas iestāžu pārstāvji.

MĀKSLAS DARBINIEKU UZDEVUMI VĒLĒŠANU KAMPAŅĀ

Turpinājums no I. lappuses

desmitus un kas revolucionās laikā izrādījās sagrauti, atteikties no vecajām parāzām, principiem un ticējumiem un saprast jaunos notikumus, apgūt jauno pasaules uzskatu. Tas ir grūti un vēl grūtāk tas ir tad, kad sabiedrība vēl tikai sāk veidot savu jauno dzīvi. Tas pats notika ar krievu inteligenci, kad Oktobra revolūcija sagrāva veco sabiedrību, kad sabruka buržuaiski kapitalistiskā iekārtā, kad tika iznīcināta kapitalistiskā ekspluatācija un krievu inteligēnci vēl nevarēja uzskatīmi sarežēt to, kā izskatīties jaunā iekārtā, kurās vēidošanā piedalīties inteligēnci aicināja Lenīns un Stalīns, socialistiskā iekārtā. Tā vēl bija tikai ideja. Un tikai tad, kad šī jaunā socialistiskā iekārtā parādījās visā krāšņumā, kad katram kļuva skaidrs, ka šai jaunajā iekārtā pieteikties vienīm, būs daudz vairāk gaismas un siltuma, vairāk ērtību nekā vecajā iekārtā, tikai tad krievu inteligēnci sāka pāraugt un iestiegties jaunajā ceļniecības darbā. Driz vien izveidojās arī jaunā padomju inteligēnci, kas sadraudzībā ar veo ari uzeļa socialistu, un nu diejas kārtībā jau ir jautājums par pāreju uz komunismu.

Mūsu latviešu inteligēnci atrodas labākā stāvoklī, tāpēc, ka tās acu priekšā ir jau pilnīgi izveidojusies socialistiskā padomju valsts.

Krievu inteligēnci sākumā domāja, ka boļševiki spēlīgi tikai graut un jaukt. Latviešu inteligēnci tā domāt nav ne vismazāk pamata. Latviešu inteligēnci ir iespēja savām acim redzēt, kā izskatīs socialistiskā iekārtā, ieklausīties socialistiskā darba ritmā. Tāpēc mums ir pilnīgs pamats prasit no mūsu inteligēnci, lai tā atrāk iemētu savu noteiktu nostāju, kas tai jo vieglāk izdarīms it īpaši tagad, pēc otrā pasaules kara, kura gaitā visas pasaules priekšā pierādījās socialistiskās iekārtas priekšrocības, kad visai pasaulei bija jāatzīst, ka vienīgais spēks, kas varēja izglābt pasauli no galīga posta, ir Padomju Savienība, tās padomju iekārtā.

Pēc visiem šiem notikumiem ilgi meklējās šāubīties būtu jākādās. Nevar tācu būt, ka mūsu latviešu inteligēnci ir tāt atpalikusi un neredz, ka visa sabiedrības attīstība iet noteikti virzienā un ka nav pasaule tāda spēka, kas būtu spējīgs to apturēt, kas varētu apturēt padomju iekārtas attīstību.

Tāpēc gribētos, lai mūsu inteligēnci, tās atsevišķi pārstrāvī, kas vēl tikai nedroši mēģina tuvoties padomju iekārtai, lai viņi valējām acim skaitītos dzīvē un novērtētu šo dzīvi bez jebkādiem tendencēm, bet tā, kā tā norit un kāda tā ir.

Dažreiz inteligēnti mēdz runāt: — Kur jūs, boļševiki, steidzaties, jaujiet kaut britiņu apstāties, padomāt. — Mēs nevarām apstāties, to mums nelauj laiks. Divdesmitais gadsimtenis vispār ir straujas attīstības, strauju rāzošanas tempu laiks. Mums pēc iespējas ātrāk jāsteidzus uz priekšu, jo pasaule ir sašķelusies divās daļās: vienā pusē ir socialistiskā valsts, otrā — kapitalistiskās, un starp abām šim sabiedriskām sistemām notiek asa sacensība. Mums jāsteidzus, lai mēs varētu uzzīcēt spēcīgu, varenu socialistisko padom-

ju valsti. Jo vairāk mums bija jāsteidzas tāpēc, ka socialisma ceļniecību mēs iestākām valsti, kas bija stipri atpalikusi no kapitalistiskajām valstīm un tās attīstības ceļā, ko kapitalistiskās valstis bija veikušas lēnām un mierīgi, mums bija jāveic dandz isākā laikā. Jāsteidzus arī tāpēc, ka mums jāuzceļ pilnasīga, skaista, Saulaina dzīve, kuru redzēs ne tikai mūsu berni, bet ko gribam redzēt arī mēs paši. Tāpēc mēs aicinām visu mākslas nozaru darbiniekus, lai viņi ar savu radošo darbu palīdzētu mums celt šo dzīvi, palīdzētu realizēt to, par ko gadusimtus sapnōjusi cilvēce un kas tagad jau veidojas mūsu acu priekšā.

Uzdevumi, kas veicami mākslas darbiniekam, ir lieli un grandiozi. Mēs, boļševīki, mākslu uzskatām par vienu no ideoloģiskās audzināšanas formām. Tāpēc nepārtraukti jāapkarot dažu mākslas «teoretiķi», maldīgi spriedeļējumi, kas mākslu uzskata tikai kā kādu spēli, «mākslu mākslai.»

Nāv daudz jādomā, lai redzētu, ka māksla patiesībā ir īoti spēcīga agitācijas un propagandas līdzeklis, kaut arī šis apgalvojums vienam otram mākslas darbiniekam, varbūt, nepārīt. Patiesībā tāču ir tā, ka mākslas darbs klausītājā vai skatītājā rada zināmu noskanojumu, virzītā pār noteiktu gultni, veido viņā zināmu ideoloģiju, aicina kant kur vai iemīdzīnu viņu.

Māksla — tā ir aktīva ideoloģiskā darba forma un nevar atrasties ārpus sabiedriskās dzīves. Tāpēc tā jāējet kopsoli ar padomju varas un komunistiskās partijas politiku, jo šī politika par savu uzdevumu uzskata plašu darbu Jauvu masu interešu aizstāvēšanu. Šī politika par savu uzdevumu uzskata pacelt masu materialu un kulturālo līmeni. Tas ir boļševistiskās partijas mērķis, cēls un varens mērķis. Tāpēc mums ir pilnīgs pamats prasit no vienīm ideoloģiskās frontes darbiniekam, tā skaitā arī no mākslas darbiniekam, lai viņi savās darbā vadītos no boļševīku partijas politikas, jo tā atspoguļo tautas intereses. Mums ir pilnīgs pamats prasit no mākslas darbiniekam, lai viņi saklausītu tautas balvu un vadītos no tautas, nevis no atsevišķu grupu interesēm, lai viņi pēc iespējas ātrāk saskatītu patieso progressu, ko mums norāda mūsu padomju vara, ar marksma lepnīsma teoriju apbrūnot komunistiskā boļševīku partiju.

Sodien mākslas darbiniekam, tāpat kā mums visiem, veicami lieli uzdevumi, kas formulēti biedra Stalīna s. g. 9. februara runā un pēc tam — Likumā par ceturtās piecgades plānu. Šis piecgades plāns, lai arī cīl prozaisks tas ieklausītos, patiesībā tas ir ista socialistiskās dzīves un darba simfonija. Šis piecgades plāns mums uzziež uzdevumu atjauno mūsu karā sagrautu tautas saimniecību, ievērojami cīl mūsu kulturas dzīves līmeni, ekonomiskā un saimniecīšā ziņā panākt un pārspēt kapitalistiskās valstis. Mūsu priekšā ir noteikts uzdevums — pāriet no socialisma uz komunismu. Tā būs tāda sabiedrības iekārtā, kurās sabiedrības locekļi strādās tik daudz, cik viņš spēs, un saņems no sabiedrības tik daudz, cik viņam būs vajadzīgs, bez jebkādiem ierobežojumiem.

Bet vispirms vēl ir jāpārveido cilvēku psicholoģija, jo, lai dzīvotu šādā sabiedrībā, nepieciešams augsts kulturas līmenis. Mākslas darbinieku uzdevums, iedvesmojot lauku uz celtīnēm, vārpārībiem, palīdzēt tai realizēt dzīvē Stalīna piegādi, lai mēs atrāk varētu atjaunot mūsu karā izpostīto tautas māksliniecību un veikt tālāku socialisma attīstību.

Lai mēs varētu izpildīt šo lielo uzdevumu, mums jāpārveido tautas kulturas līmenis, jāaudzīna mūsu tauta komunitātā, jāizskauž no tās apzinās vissauri individualistiskais, egoistiskais kā mūsu tautā kultīvējuši drūmē verdzības un kalpības gadusimteni, jāpārveido mūsu cilvēku apzinās līmenis tikai, lai sabiedriskie pienākumi viņam būtu pirmajā vietā, bet personīgā otrā. Mums mūsu tautas apzinās jāizdzīra veļs apvērsums, un mākslas darbiniekam, kurus biedras Stalīna nosaucis par cilvēku dvēseles inženieriem, šai ziņā ir plās darbības laiks.

Pēc vācu fašīsmi un japonu imperialisma sakāves mūsu starptautiskais stāvoklis pacēlies nebūšos augstumos, socialisma pozīcijas ievērojami nostiprinājušās, bet reakcijas spēki kļuvuši vājāki, un miljoni cilvēku visā pasaulei rāgās uz mūsu padomju valsti kā uz paraugu, no kā vadoties jāveido sabiedriskā un kulturas dzīve.

Karš pierādīja, ka mēs esam visprogresīvākā valsts pasaule. Miljoni viņus robežām dzīvojošo cilvēku grib redzēt, kā izskatās mūsu padomju valsts, mūsu padomju cilvēks. To vienīm var parādīt mūsu muzika, mūsu teātris, mūsu tēlojāšā māksla, mūsu literatura, tāpēc mūsu mākslas darbinieki, pareizi atspoguļojot mūsu dzīves iestenību, veiks lielu politisku darbu ar vispārību nozīmību, palīdzēs progressīvo ideju izplatīšanai visā pasaulei, viņu darbi būs līdzeklis, kas palīdzēs atrast parēcio ceļu citām tautām.

Mēs gribam, lai jūs komponējot un tēlojot, rakstot un zīmējot neko neizdomātu, lai mākslas darbinieki savos darbos rādītu tākai patiesību, atklātu mūsu dzīves progresīvās tendences. Tad mēs ar saviem mākslas darbiem apgāsimos un rādīsim celu tiem cilvēkiem, kas meklē šo ceļu, taustoties pa kapitalistiskās iekārtas tumsu.

Man liekas, ka tagad, kad visa mūsu tauta gatavojas Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanām, kad ar katu dienu pieauga tautas aktivitāte, mākslas darbinieki sapratis savus uzdevumus un vēl ciešāk saliedēties ap padomju iekārtu, ap mūsu partiju un tās vadītāju biedru Stalīnu, aktīvi iestiegties mūsu valsts politiskajā darbā.

Iepriekšējās vēlēšanas, kas notika š. g. februari, jau pierādīja, ka mākslas darbinieki let kopsoli ar mūsu darba tautu un var pilnīgi izteikt pārliecību, kā arī šās vēlēšanās, tāpat kā iepriekšējās, mākslas darbinieki ar vienīm savas mākslas līdzekļiem — skanām, krāsām, vārdiem — palīdzēs celt masu aktivitāti, palīdzēs mobilizēt tautu viņu to grūtību pārvārēšanai, kas stāv mūsu priekšā, lai mēs ātrāk varētu izveidot savu jauno dzīvi, ko darīt jau esās iekārtā; lai šai jaunajā dzīvē mākslas darbinieku balss būtu dzirdama skaidrāk un spēcīgāk, lai viņi ietu kopā ar tautu un vestu tautu uz jauniem sasniegumiem.

RAKSTNIEKI PIE SARKANA METALURGA STRĀDNIEKIEM

Šajās dienās uz Liepāju bija izbraukusi grupa rakstnieku, kas LPSR Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņas sanāksmēs pilsētas darba laudim noslāja referatus un savus darbus.

Lielākā sanāksme notika Sarkanajā Metalurgā. Pusdienas pārtraukumā

rūpniecības mechaniskajā nodalā ierādās b. b. J. Sudrabkalns, E. Damburs, A. Imermanis un J. Grants. Plašā telpa bija pilna strādniekiem, kas uzmanīgi noklausījās referatu par Stalīna konstitūciju un vēlēšanu politisko nozīmi,

DZEJNIEKU VAKARS

laureats Tautas rakstnieks Andrejs Upīts, Isāk kodolīgā uzrunā norādot un iemācījis svarīgajiem uzdevumiem, kādi vēlēšanu kampaņā jāveic mūsu padomju rakstniekiem un dzejnietiem.

Savus jaunākos darbus noslāja dzejnieti Andrejs Balodis, Anna Brodele,

dzejās par aktualajām temām. Pēc tam rakstnieki apskatīja rūpnieku un iepazīnās ar tās rāzošanas procesu.

Labi apmeklētas vēlēšanu sanāksmes notika arī Dzelzceļnieku Centralajā klubā un Pedagoģiskajā institūtā.

RAKSTNIEKU PĒCPUSDIENA JELGAVĀ

S. g. 22. dec. laikraksta «Zemgales Komunists» redakcija bija sarakojusi

Jelgavas kulturas namā rakstnieku pēcpusdienu. Tāni piedāļijs Jānis Grants, Edgars Damburs, Aleksandrs Cāks, Valdis Grēviņš un Jānis Groti, kuri noslāja savus jaunākos darbus. Bez

laureats Edgars Damburs teica Jānis ievadītās par latviešu padomju literatūru un tās uzdevumiem vēlēšanu kampaņā. Sarikojušā piedāļijs arī PSRS Augstākās Padomes deputāts Veilands. Rakstnieku pēcpusdiennes koncertālā piedāļijs Jelgavas pedagoģiskās sko-

las audzēkni un koris, nodeklamējot un nodziedot vairākas padomju autoru dziesas un dzīves.

Pēcpusdienu noslēdza Jelgavas arodībiedrību kluba dramatiskā sekcija ar Valda Grēviņa viencēlēnu «Interesants gadījums» izrādi.

KOMPONISTU SATIKŠANĀS AR VĒLETĀJIEM:

Komponists Anatols Liepiņš pastāstīja klausītājiem par savu jauno baletu

«Laima» un atskanoja Lielo valsi no operas. Bez tam viņš nodziedēja savu

«Dziesmu par Rīgu» (Jūlija Vanaga teksts).

Ar savu darbu atskanojumiem vēlēšanu iestājās komponists Arvids Zīlinskis. Viņš atskanoja «Teiku», «Plāvēji norā» un «Pie strauta» (no cikla «Dzimtenes ainaivās») un «Latvianu».

Par akitpunktā ieradušos komponistu dzīvi un viņu jaunrades darbu stāstīja profesors Jēkabs Vitoliņš.

Atklāta Lēpingradas grafiku izstāde

Vakar, 26. decembri Valsts mākslas muzejā atklāta Lēpingradas grafiku darbu izstāde.

Izstādi atklāja Mākslas lietu pārvaldes priešnieks Fr. Rokpelnis, atzīmējot Lēpingradas mākslinieku varonīgo darbu Tēvijas kara laikā. Lēpingradas blokades dienās. Šo varonīgo dienu no-

latviešu māksliniekam un izteica cerību, ka tuvākā nākošnē Lēpingradiem būs iespēja skatīties latviešu mākslinieku darbu izstādi Lēpingradā.

Lēpingradas mākslinieku pārstāvīs mākslinieks Kurdojs nodeva sveicienus

1947. gada repertuars

1946. gada pēdējie mēneši Latvijas PSR teātros iezīmējās ar lielu un dziļu pārkārtosānās darbu, ko izsauc VK(b)P Centralās Komitejas vēsturiskie lēmumi par literatūru un mākslu, par ideoloģiskā darba uzlabošanu. Šai sakaribā visi republikas teātri pārkārtoja savus jau esošos repertuarus, kā arī to turpmakos planus. No teātra repertuara tāka izmestas vairākas lugas, kas idejiskā un mākslinieciskā ziņā neatbilda padomju skatītāju prasībām. Tai skaitā bija daudz tukšas, bez idejiskas lugas, kā «Navaras Margaritas noveles», «Lidmašina novēlo par dienākām», «Ceļš uz Nujorku» u. c.

Sekspirs, Moljers, Lope de Vega, Goldoni, Bomars — tādi ir Rietumu klasiskās dramaturģijas pārstāvji vārdi, kuru darbi arī iestīgāti 1947. gada pirmā pusgada repertuara plānā. LPSR Valsts Dramas teātris izrādis «Jautrās dzīvīzītes», Dailēs teātris Mazākās Dāles teātris — «Nebiedne», Krievu drāmas teātris — «Nebiedne», «Figaro kāzās», Jeigavas teātris — «Skapena nedarbūs», Liepājas Muzikāli-dramatiskais teātris — «Divu kungu kalpu», Daugavpils teātris — «Jociņu gadījums». No latviešu iestudēšanas darbā tiks iesaistīti Gorkijas vārdā nosauktā Maskavas Akademiskā Dāles teātra režisori.

Pēdējo triju mēnešu laikā Latvijas PSR teātri sagatavoja 13 jaunu padomju lugu iz

PAR PADOMJU CILVĒKA PASAULES UZSKATU

Turpinājums no 3. lappusēs

ka zina boļševiku partijas un padomju valsts spēku.

Ticība boļševiku partijas politikas parizibai, uzticība tās gudrajai vadībai — lūk, padomju laužu optimismu svarīgākie avoti.

Tādēļ arī pēckara grūtības, kas radošas mūsu zemē, neizraisa mūsu lauds pesisimismu, grūtsirdību. Padomju lauds zina, ka šīs grūtības ir pārejošas, ka tās pārvare.

«...Padomju Savienībā, — rakstīja M. Gorkijs, — aug jauns cilvēks, un var jau nemaldīgi noteikt viņa kvalitati. Viņam pieiņemt uzticību prāta organizējošam spēkam, uzticību, ko zaudējuši Eiropas inteliģenti, kas nogurusi neauglīgā cīņā par šķiru pretīšķibū samierināšanu. Viņš jūtas jaunas pasaules radītās un, lai gan dzīvo vēl aizvien smagos apstākļos, tomēr zina, ka radītās citus apstākļus, — viņa mērķis un viņa saprātīgās gribas uzdevums, tādēļ viņam nav pamata būt par pesimaltu.»

Bet padomju cilvēku optimismus nav naiva ticība gaišajai nācotnei. Tas padomju aktīvu cīņu par komunismu. Padomju cilvēka pasaules uzskatam raksturīga aktīva tiesīmības izpratne, neatlaidība mērķa sasniegšanā, nesavītīga cīņa par mūsu ideāliem, tieksme darīgi piedalīties sabiedriskajā dzīvē.

Tieksme aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē ir padomju cilvēku pasaules uzskata zīmīgā ipašība. Padomju demokratija nav domājama bez tautas miljonus masu visdarīgākās piedalīšanās sabiedriskajā dzīvē. Boļševiku partijas un padomju valsts pūļu mērķis — celt darbalaužu politisko aktivitati, vēl vairāk iesaistīt viņus apzinīgā komūnisma celšanā.

Boļševiku partija audzina padomju lauds neatlaidību un stingribu mērķa sasniegšanā.

Pirma reizi vēsturē padomju tauta ceļā bezšķiru sabiedribu, rada jaunus

neizpētītus ceļus nācotnei. Tādēļ padomju tautas ceļā rodas ne mazums grūtību. Pārvārēdamā šīs grūtības, mūsu tauta norūda savu gribu un vienīgās garu, pārvārēt visus un visādus kavēklus ceļā uz lielo mērķi. Pasaulē nav citas tādas tautas, kas varētu ar tādu neatlaidību un nelokāmību lauzt visus šķēršļus savā ceļā un nelokāmi iet uz priekšu pret nospraustajam mērķim. «Liela enerģija rodas tikai tad, ja ir liels mērķis!» (J. Stalins).

Biedrs Stalins māca, ka tikai mērķa skaidrība, neatlaidība mērķa sasniegšanā un rakstura stingribu, kas lauz visus un visādus šķēršļus, varēja nodrošināt uzvaru.

Lielajā Tēvijas karā miljoni padomju laužu parādīja līdz tam neredzētu uzticību Dzīmtenei, bezbalību nāves briesmās, masu varonību un pašaizliedību, sargājot savu socialistisko valsti. Tādā kārtā mūsu tauta parādīja savu moralu idejisku pārākumu pār stipro un launo ienaidnieku.

Dīzenas ipašības, ko parādīja padomju lauds Lielajā Tēvijas karā, svētīgi parādīja tagad varonīgā darbā, mūsu tautai atjaunojot un attīstot PSRS tautas saimniecību.

Milestība uz tautu un pašaizliedīga kalpošana tās interesēm, pienākuma apzināt pret socialistisko Dzīmteni, bezbalību kaujā un nesaudezīgs naids pret tautas ienaidniekiem, godigums un atlītība pret tautu, prasmē neapmuļst nekādās grūtībās un droši tās pārvērt, gara možumus, spējas skaidri spriest par saviem uzdevumiem un kritiski izturēties pret savu darbību — šīs cēlās ipašības audzinājusi un audzina padomju lauds boļševiku partiju.

Pakāpeniski pārejot no socialisma uz komunismu, īoti svarīgi ir audzināt darbalaudis komunistiskā garā, audzināt visus padomju lauds progresīvā

padomju pasaules uzskata garā. Nedrikst aizmirst, ka mūsu valstī vēl pastāv kapitalisma atliekas cilvēku apziņā.

Padomju cilvēka pasaules uzskata veidošanās un attīstība norisinājās un norisinās asā cīņā pret šīm atliekām.

Nedrikst arī aizmirst, ka kapitalistiskās valstis pastāvīgi cēnās visiem tām pieejamiem līdzekļiem ideoloģiski ieteikt padomju lauds. Mūsu uzdevums — izvirzīt pret šo ieteikmi padomju sabiedrības vienīgi zinātniski progresīvo ideoloģiju, savlaicīgi attīstīt visādā veida reakcionaras idejas.

Padomju vaists politika ir padomju iekārtas dzīves pamats.

Padomju iekārtā nevar cīst jaunās audzināšanā vienaldzības garā pret padomju politiku, nevērības un bezīdejiskuma garā, — norāda VK(b)P CK savā lēnumā par žurnāliem «Zvezda» un «Leiningrad».

Literatūras un mākslas uzdevums — cīnīt padomju laužu cīnu par komunistiskās sabiedrības celšanu, audzināt idejisku stingribu, nesamierināmu izturēšanos pret apolitiskumu un bezīdejiskumu, audzināt lauds uzticībā boļševiku partijas lietai.

Partijas Centrāls Komitejas lēnumi tagad, kad padomju sabiedrībai jāizpilda vēl sarežģītākie uzdevumi saimniecības un kulturas celtniecībā, prasa no mūsu literatūras, kino, teatriem un cītām padomju kulturas nozarēm uzlabot visa darba kvalitati un idejisko līmeni.

Mūsu partijas un padomju tautas vadonis liečiņš Stalins savos darbos attīsta visu uzaurošo marķistiski lenīnisko mācību, pastāvīgi gādā par padomju laužu audzināšanu progresīvā socialistiskā pasaules uzskata garā. Boļševiku partijas idejas, Lenīna un Stalina mācība apgaismo padomju tautai ceļu uz priekšu, preti komunismam.

Latvijas Padomju Komponistu savienībā

Padomju Latvijas himnas muzikas autors, daudzu dziesmu un filmu muzikas sacerētājs Anatols Liepiņš Komponistu Savienības biedrus iepazīstināja ar savu pirmo baletu «Laima», nospēlēdams visu 2. cēlienu un fragmentus no 1. un 3. cēliena. Darba pamatideja — latviešu un krievu tauvu draudzība, kurās saknes sniedzas senā pagātnē.

Baleta sižetu sacerējusi Mirdza Kempe. Anatola Liepiņa muzika ir melodiska, krāšņa un dekoratīva. Anatola Liepiņa sniegums rāda, ka baleta žanrs autoram labi padodas un ka tieši ūsi skanu mākslas novāda viņš var gūt rāzīkākos panākumus. Komponistu kollektīvs izteicās prieku un gandarijumu

par to, ka radīts pirmais padomju balets Latvijā ar idejisku, laikmetīgi nozīmīgu saturu.

Jēkaba Graubīna skāndarbu vākarā Radiokomitejes kvartets un pianists H. Brauns atskanoja kvintetu «Sudraba vakars» un Mirdza Bajāre Dainas Graubīnas pavadijumā nodziedēja virknī bērnu dziesmu no cikla «Siki mazi putniņi» (Raiņa, dainu un paša autora teksti).

Jēkaba Graubīna kvintetu komponistu kolektīvs apspredzīgi pagājušājā pavasarī, izteikdams vēlējumus, lai autors pieraksta klāt vēl vienu daļu. Tāgad uzdevums izpildīts un ar sekmēm: jaunā daļa (vidus) un pārstrādāt fuga

Tagadīgu bērnu dziesmu mums ir liels trūkums. Jēkaba Graubīna veite, diemžēl, šo lielo robu vēl nespēj aizpildīt, jo sniegtā dziesmu tematika nav tagadīga, nav mūsdienīga. Bērniem piemērotu laikmetisku tekstu mūsu literatūrā tikpat kā nav.

Latviešu padomju dzejnieku uzdevums dot jaunus bērnu dzejolus — mākslinieciski pilnvērtīgu, sirsingus, vienkāršus un tagadīgu.

Milda Zālīte

Andris Melngalvis

Laudis nejuta ne ledainā caurvēja, nedz svelmes. Meistars Priede nenolaida acis no pulkstenē rādītāja. Pēdējās reizēs nejuta neviens. Dzirkstīgs šķīda līdz pašiem griezīmēm. Meistars aši parauzdījis šķīdrājā metālā. Smaka, tvirtuma pakāpe, vārišana — viss liecināja, ka kausējums gatavs. Iestājās vislielākais saspringuma brīdis. Iedunējās signala zvans. Satrauktie strādnieki ieņēma vietas. Meicstārā mājējus un, lūk, varenā straumē izšāvās zaigojošā tēraudā zāutra. Rekords bija pārspēts.

Tonakt meistars Kārlis Priede sapnoja par rekorda kausējumiem, par pirmšķirigu tēraudu, kas platām zibām strūklām līja kausā. Pamodies viņš piesēdājis pie galda un sāka šķirstīt grāmatas lapas, kas glabāja biežu pirkstu pleskārienu pēdas. A. Lebedjeva «Tēraudā ražošana martena krāsns» stila zīņā nebija nekāds meistardarbības Priedem grāmata likās viņa pasažīres spogulis. Arvien no jauna viņš centās izdevīnāties tēraudā kausējus mākslas noslēpumus.

Priede atcerējās tēvu. Ari tas strādāja savā laikā kā meistars pie martena krāsns. Grāmatas viņš gan nez' vai rokās būs nēmis. Toreiz tehniskās zināšanas nebija tāk nepieciešamas. Vai tad tā bija ista martena krāsns, ko apkalpoja tēvs? Tikai tāda krāsnele — 19 tonnu tūlpuma. Bet tagad...

Taisni smiekliķi salīdzināti tērēzējo dienu tempu ar straujo ritmu, kas tagad bija jūtams cechā. Rūpničā valdīja socialistiskās sacensības gars.

Otrs mājais meistaram Bušam bija izdevies tēraudā kausējums rekorda līkā — 5 stundas 40 minutēs.

Priede piegāja pie loga, pavēra to, tādā ieplūda pazīstamas, dienu no dienas dzirdētas skānas. Likās, kāds

milzis griež dzelzs zobus. Tas bija rūpnicas celmais krāns, kas nemītīgā kustībā pārcīlāja lūžus no vienas vietas uz otru.

Nemiers grauza Priedi. Vai tad viņš, kas lepojās ar savu pieredzi tēraudā kausēšanā, nespēs uzveikt Bušu? Sīdoma nomāca visas pārējās. Meistars pat nevedē sev laikā kārtīgi paēst pusdienu. Pakērīs mēteli un cepuri, viņš ātrāk par citām reizēm izstiezdās jaunā daļa (vidus) un pārstrādāt fuga

— Nu, Priede, kā darbojas jaunā martena krāsns?

Jānā martena krāsns bija pilnīgi modernizēta — agrāk krāšņu durvis vēra rokām, tagad muskuļu spēku atvietoja elektroīra. Jānā krāsns, celta padomju laikā, bija rūpnicas lepnumi.

— Turieties, Priede, — smaidot nobeidza sarunu direktors, — Jūs laikam zināt, ka Bušam izdevies uzstādīt rekordu.

— Gan jau parādā nepaliksim.

Steigdamies meistars gandrīz uzdrāzās pāpūgam ar vecām konservu kārbām, sasprēgājušo katlu daļām un saņējušām sliedēm. No visa bija jākausētīgās tēraudās — Pajūgi uz devīm!

— Nu, biedri, vai šodien pārspēsim Bušu? — griežās Priede pie brigades.

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Nosnēšās tie garā rindā devīs uz milzīgo lūžu kalnu, kas slējās pret pelēkajām debesim. Augstu virs galvām kustējās cīlājējās.

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

— Pajūgi uz devīm!

— Domāju, ka sekmes drošas, — atteicās maijas tehnikās Silīņš. — Lūži teicami, labas ogles nodrošina ātru ku-

Kulturas dienā REPUBLIKA

Jauns tautasnams

Dziru pagastā atklāts tautasnams. Atklāšanas dienā pašdarbības pulcīpa dalībnieki sniedza Andreja Upīša lu-gas «Pārcilvēks» izrādi, koris izpildīja vairākas dziesmas.

Kuldīgas vidusskolas pašdarbības koris

Kuldīgas Kulturas namā vidusskolu mākslinieciskās pašdarbības koris snie-dza koncertu, kura programā bija padomju komponistu Dunajevska, Alek-sandrova, Kampanejeca, latviešu mu-zikas klasiķi — J. Vitola, E. Melngaila, E. Dārziņa darbi un vairākas lat-viešu tautas dziesmas.

«Dīžūdu Māle» Kandavā

Kandavas Kulturas nama dramatis-kā kopa režisors A. Andersons vadī-bā 8. decembrī Kandavas Kulturas na-mā sniedza Lindula 4 celienu dramas «Dīžūdu Māle» pirmizrādi. Izrādei sa-kanota laba kopspēle.

Dramatiskā kopa paredzējusi sniegt viesizrādes arī citās pilsētās — Tuku-mā, Saldū un Kuldīgā.

Nākamajiem iestudējumiem kopa iz-vēlējusies V. Lāča «Bāka uz salas». Jaungada sarakojumam Kulturas nams gatavo Kvasnicka «Tas notika pie jū-ras».

«Nemierīgais vecums» Ventspili

15. decembrī Ventspils strādnieku klubā notika Leonida Rachmanova lu-gas «Nemierīgais vecums» pirmizrādi. Lu-gas iestudējumu veicis režisors Zeltmatis. Dekorators — Salminš.

Priekšnesumi vēlētājiem

Jēkabpils aprīpka tautasnami noorga-nizējuši 17 pašdarbības agitbrigades, kurus rosiģi piedāla pirmsvēlēšanu kampaņā. Mākslinieciskās pašdarbības dalībnieki sagatavojuši fragmentus no A. Grigula lugas «Kā Garpēteros vēsturi taisija», V. Lāča «Vedekla» un «Uz-

vara», J. Vanaga «Agrā ritā», A. Bro-deles «Agitators», «Dēļa pārnākšana», «Pienākums», A. Vtorova «Profesors», dziesas par Staļina Konstituciju un vē-lēšanām, dziesmas un dejas. Patlaban agitbrigades ieslēdzas socialistiskajā sa-censibā par mākslinieciski pilnvērtīgiem sasniegumiem un lielāku vēlētāju skaita apkalpošanu. Bez tam Plavi-ņu pagasta tautasnama agitbrigade ie-studē ari meža darbu kampaņai velti-tu programu.

Dobeles Kulturas nams

Dobeles Kulturas namā regulari sniedz izrādes Jelgavas Dramas teatris un Filharmoniskus brigades. Pēc A. Upī-ša lugas «Raganas» izrādem nama dramatiskais pulciņš iestudē A. Grigula lugu «Kā Garpēteros vēsturi taisija». Darbojas koris un sieviešu dubultkvartēls. Jaunu programu gatavo tautisko deju pulciņš. Agitpunktā regulari no-tiek jautājumu un pārrunu vakari un tiek sniegtas konsultacijas vēlētājiem. Kulturas namā ierikota vitrina, kurā izlikti Dobeles pilsētas labāko strādnieku portreti.

Aktieri uzņemas šēfbū pār māksliniecisku pašdarbību

Jelgavas Dramas teatra aktieris R. Skangalis uzņemējs šēfbū pār Jel-gavas Kulturas nama dramatisko pulciņu. Nodarbibas notiek divreiz ne-dējā. Nesen vēlētāju sanāksmes noslē-gumā pulciņa dalībnieki izrādia Ce-chova viencēlienu «Bildinājums».

Vēlēšanu agitbrigades Tukuma aprīpki

Tukuma aprīpka kulturas nams no-organizējis 5 vēlēšanu agitbrigades, kurus rosiģi piedāla pirmsvēlēšanu kampaņā. Mākslinieciskās pašdarbības dalībnieki sagatavojuši fragmentus no A. Grigula lugas «Kā Garpēteros vēsturi taisija», V. Lāča «Vedekla» un «Uz-

vara», J. Vanaga «Agrā ritā», A. Bro-deles «Agitators», «Dēļa pārnākšana», «Pienākums», A. Vtorova «Profesors», dziesas par Staļina Konstituciju un vē-lēšanām, dziesmas un dejas. Patlaban agitbrigades ieslēdzas socialistiskajā sa-censibā par mākslinieciski pilnvērtīgiem sasniegumiem un lielāku vēlētāju skaita apkalpošanu. Bez tam Plavi-ņu pagasta tautasnama agitbrigade ie-studē ari meža darbu kampaņai velti-tu programu.

Vēlētāju sapulcēs un sarakojumos agitpunktos gatavojas uzstāties Tukuma muzikas skolas vecāko klausa au-dzēkni, Valsts ekonomiskā technikuma un vidusskolas mākslinieciskās pašdar-bības pulcīni.

Piemērotu programu vēlētāju sanāk-smēm gatavo ari lauku darba ļaužu pašdarbības pulcīni. Grenču pagasta pašdarbības kolektīvs režisors Krišjānes vadībā iestudējis V. Grēviņa vien-cēlienu «Interesants gadījums», bet pašreiz gatavo V. Lāča lugu «Bāka uz salas». Rosīgi gatavojas tautas deju pulciņš un Tukuma muzikas skolas klasvieru klases vecākie audzēknji. Grenču pagasta pašdarbības pulciņš uzstāsies ari kaimīnu pagastu vēlēšanu sarakojumos.

Vēlēšanu kampaņas sarakojumiem gatavojas ari Matkules, Milzkalnes, Dzirciema u. c. pagastu mākslinieciskās pašdarbības pulcīni.

Godalgotā kora koncerts

14. decembrī Ventspils strādnieku klubā notika plaš republikanskajā pašdarbības skatē godalgotā Ventspils strādnieku Centra kluba kora kon-certs.

Koris diriģenta H. Prūša vadībā iz-pildīja 16 dziesmas. Koris uzstājās sa-mazinātā sastāvā, tādēļ ari dažas dzies-mas — A. Liepiņa «Stalinam», J. Ozo-liņa «Daugavas teiksma» un A. Kalni-na «Bezdelīgam aizejot» — skanēja ne-visai specīgi. Kora vājākā vieta ir te-neros.

Patīkami skanēja J. Ozoliņa — «Skaista mūsu zeme dzimtā?», E. Melngaila — «Rīgas torpa galā zile», J. Vitola — «Karaļmeita» un J. Kompa-nejeja «Māna dzimtā zeme».

Kora sieviešu sastāvs iepriecinoši nodziedāja K. Listova «Pavadija māte dēlu» un J. Ozoliņa «Jaunajiem jūrniekiem».

Chronicle

KRIEVU TEATRA VĒSTURE

PSRS Mākslas akademijas vēstures instituts gatavo iespiešanai krievu teatra vēsturi sešos sējumos.

Pirmajā sējumā iespiedis dārbus, kas dos pārskatu par vecām tautas spē-līm un ceremoniām; par teatri Alek-seja Michailoviča, Pētera I valdišanas laikā un par klasismu periodu krievu teatru (sākot ar 18. g. s. vidu līdz ši gadsimta beigām).

Otrais sējums apgaismo krievu teatru dzīvi 19. g. s. pirmajā ceturksnī līdz tam laikam, kad radās tādi darbi kā Gribojedova «Gudra cilvēka nelai-nīne» un Puškina «Boriss Godunovs».

Krievu teatra dzīves periods no 1825. gada līdz 1917. gadam tiks apska-tīts trešajā, ceturtajā un piektajā sē-jumos.

Sestais sējums būs veltīts padomju teatrim. Šo sējumu izdos tuvākā laikā.

FOLKLORAS VĀCEJU VISSAVIENIBAS KONKURSS

Vissavienības folkloras vācēju konkursā, ko organizēja Nadježdas Krup-skajas vārdā nosauktais Vissavienības mākslas nams, iesitīts ap astoņi tūkstoši folkloras darbu. Starp tiem re-dzīmā vētu iemēj episkās un liriskās dziesmas, pasakas, legendas.

Ienākušo materiālu bagātība un daudzpusība laus uzsākt nopietnus pētnieku darbus par tautas fol-kloru.

Labākajiem folkloras vācējiem pie-mirs premijas.

KPFSR tautas mākslinieks Jakovlevs gāno miniaturu stilā izgatavojojis Lenīna, Plechanova, Belinskā, Cerni-jevskā, Puškīna, Tolstoja, Gļinkas, Caikovskā, Gorkijā, Čehovā, Sečenovā, Pavlova, Repīna, Surikova, Suvorova, Kutuzova ovalos portretus.

Šo portretu pamazinātās reproduk-cijas ovalu medaljonu veidā drizi nāks pārdošanā.

ATJAUNOŠANAS DARBI JASNĀJĀ POLĀNĀ

Leva Tolstoja dzimtenē Jasnajā Po-lānā vēl aizvien turpinās atjaunošanas darbi. Skaistajā parkā, ko stādījis rakstnieka tēvs, vācieši okupacijas lai-kā izcirtuši daudz koku. Sovasas šeit iestādīts pāri par 150 bērzu un klavu. Pie diķa izcīrtais alejas vietā iestādīta jauna. Pa daļai restaurēts dārza ap-zogojums.

Lieli restauracijas darbi veikti sadzī-ve un literatūras muzejā, ko vācieši pilnīgi izpostījuši. Visas istabas rakstnieka mājā tagad izskatās tāpat kā viņa dzīves pēdējos gados.

Jasnajū Polānu apmeklē daudz viesu gan no visas Padomju Savienības, gan no ārzemēm. Tūkstošiem bagātāko eksponātu: grāmatas ar L. Tolstoja ierak-stiem, romanu «Karš un miers» un «Augšāmcelšāns» manuskripti, Repīna, Serova, Ge, Kramskā audekli, fotogra-fijas, rakstnieka personīgās lietas, — viss tas papildināts ar personu parak-stiem, kas L. Tolstoju vēl labi atce-ras.

Sovasas Jasnajā Polānā dzīvoja Leva Tolstoja dēls Sergejs, — kas sarakstījis daudzas atmiņu grāmatas par tēvu. Vasarā viņš sagatavoja iespiešanai memuarus par L. Tolstoju. Nopietnam pētnieciem darbam nodevies muzeja zinātniskais līdzstrādnieks Aleksejs La-ronovs. Viņš pabeidzis divus darbus: «Leva Nikolajeviča Tolstoja metaforas» un «Tolstojs un Austrumi». Pēdē-jais veltīts rakstnieka personīgajām un literarajām saitēm ar Kinu, Japānu, Indiju un Tuvo Austrumu zemēm.

JAUNS PADOMJU BALET'S

Maskavas komponists Spadavekijs patlaban komponēja jaunu baletu «Lai-mes krasts» (P. Abolimova librets). Balets veltīts padomju jaunatnei. Tas ir muzikali choreografisks stāsts par dzīvi Vissavienības pionieru nometnē

«Arteks». Notikumi risinās Krimā mū-su dienās.

Baletu uzvedis Oktobra revolucionās 30. gadadienā K. S. Stanišlavskā un V. I. Nemirovič-Dančenko vārdā no-sauktajā Maskavas Muzikālajā teatris.

Baletu iestudē Staļina premijas laureats V. P. Burmeisters.

Muzikas kulturas Centralais muzejs Maskavā tuvākajās dienās atklāj krievu muzikālās skolas pamatlīcējam M. I. Gļinkam veltītu izstādi.

Jau sagatavoti simti eksponātu, kas stāsta par lielā krievu komponista dzī-vi un muzikalo darbību, kā arī rāda viņa operu «Ivanas Susapins» un «Rus-lans un Ludmila» rašanās vēsturi.

1946. g. decembra pēdējās dienās Maskavā notika Operas un baleta teatru darbinieku, komponisti un lib-rettisti Vissavienības sanāksme, kas apspreida jautājumus par laikmetīgu padomju operu un baletu radišanu.